

Tee näin

Arviointimatriisi

Arviointimatriisi

Mikä?

1. Arviointimatriisi tai rubriikki on taulukko, joka kertoo selkeästi ja ymmärrettävästi millaista osaamista eri arvosanoissa edellytetään
2. Arviointimatriisi on julkinen ja se kerrotaan opiskelijalle arvioitavien tehtävien yhteydessä

Miksi?

1. **LUO AVOIMUUTTA**
Niin arvioija kuin arvioitava tietää mihin arviointi perustuu. Kaikilla on tiedossa ymmärrettävät, yhtäläiset, oikeudenmukaiset ja avoimet arviointikriteerit
2. **HELPOTTAA ARVIOIJEN TYÖTÄ**
Se helpottaa arvioijan työtä ja parantaa itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin laatua
3. **SITOUTTAA OPPIMISEEN**
Se helpottaa opiskelijan oman työskentelyn ja kehittämisen kohdentamista ja sitouttaa oppimiseen. Opiskelija voi itse määritellä mille tasolle hän haluaa päästä omalla työllään.
4. **AÜTTAA OPPIMISTÄ**
Matriisi tukee kurssin ydinaineuksen löytämistä ja autenttisen oppisisällön käyttöönottamista sekä oppiaineuksen asiantuntijuuden tasojen tunnistamista

Arviointimatriisi vaihe vaiheelta

- 1** Analysoidaan opintojakson tai sen osan osaamisalueet (ydinaines), joihin kriteerit voidaan luokitella. Nämä kirjoitetaan taulukon riviotsikoiksi.
- 2** Seuraavaksi laaditaan sarakkeet, jotka osoittavat laatuluokat. Laatuluokkien lukumäärä riippuu arvioinnin halutusta tarkkuudesta. Liian suurten luokkien luomista tulisi välttää ja korostaa tärkeinä pitämiä kriteereitä.
- 3** Seuraava askel on syventyä yksityiskohtaisesti kunkin valitun osaamisalueen laatuluokkien kriteereihin ja kirjoitetaan taulukon jokaiseen soluun kyseisen laatuluokan osaamisesta kertova sisällöllinen kuvaus. Tavoiteltavaa on, että kaikki kirjattavat asiat olisivat selkokielisiä ja ymmärrettäviä kaikille.
- 4** Muokataan matriisia yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa yhdessä.
- 5** Julkaistaan osaksi opintojaksoa.
- 6** Matriisia käytetään opintojakson opettajan tekemässä arvioinnissa sekä itse- ja vertaisarvioinnin osana.

Osaamis- alueet	2	2	2
1	3	3	3
1	3	3	3
1	3	3	3

Esimerkkejä arviointimatriiseista

Arviointimatriisin käyttö

Osaamisalueet	Täydennettävä	Hyvä	Erinomainen
Ymmärrys arviointimatriisin sisällöstä	Matriisin sisältöä ja käyttötarkoitusta osataan kuvata, mutta vain suppeasti.	Matriisin sisältö ja käyttötarkoitus on osattu kuvata monipuolisesti, mutta niiden soveltaminen puuttuu.	Matriisin sisältö ja käyttötarkoitus on kuvattu tarkasti, monipuolisesti ja soveltavasti.
Osa tehdä arviointimatriisin osaamisalueet ja luokat	Osaamisalueet ja luokat ovat puutteellisia tai vajaita.	Osaamisalueet ja luokat on määritelty hyvin, mutta niiden ymmärrettävyydessä/määrässä on vielä puutteita.	Osaamisalueet ja luokat on määritelty ymmärrettävästi ja soveltaen oppiaineen sisältöön sopivaksi.
Osa määritellä luokkien kriteerit	Luokkien kriteerit puutteellisia tai vajaita.	Luokkien kriteerit on kuvattu monipuolisesti, mutta niiden ymmärrettävyydessä ja tasojen välisessä jatkumossa on vielä puutteita. Matriisia on kehitetty yhdessä opiskelijoiden kanssa.	Luokkien kriteerit on kuvattu monipuolisesti ja ymmärrettävästi. Kriteerit soveltuvat hyvin oppiaineeseen ja tasojen välinen jatkumo on selkeä. Matriisia on kehitetty opiskelijoiden kanssa ja ne on huomioitu julkaistussa matriisissa.

Esimerkkejä arviointimatriiseista

Missä	Lyhyt kuvaus	Linkki
HY	Lääketieteellisen tiedekunnan opetustaidon arviointimatriisi	https://urly.fi/1gRa
LUT	Näyteportfolioiden arviointimatriisi	https://urly.fi/1gRb
Aalto-yliopisto	Hydrauliikka ja pneumatiikka - Tutkimustehtävien arviointimatriisi	https://urly.fi/1gRc
UEF	Kotitentin arviointimatriisi	https://urly.fi/1gRd
JYU	humanistisyht.k.tieteellisen gradujen arviointimatriisi	https://urly.fi/1gRe
Georgia State University	Analyyttinen arviointiopas	https://urly.fi/1gRf
Georgia State University	Luokassa osallistumisen arviointimatriisi	https://urly.fi/1gRg
Georgia State University	Ongelmanratkaisutaidot arviointimatriisi	https://urly.fi/1gRh
University of Baltimore	Kommunikaation, ylioppilastutkinnon ja korkeakoulututkinnon arviointimatriiseja	https://urly.fi/1gRj
University of Tasmania	Yksinkertainen arviointimatriisi, jonka opiskelijat näkevät arvioinneissaan	https://urly.fi/1gRk

SOLO-taksonomia* arviointikriteerien tukena

- **Esirakenteinen:** Opiskelijan vastauksessa ei asiaa koskevaa tietoa, pirstaleista ja toisiinsa liittymätöntä tietoa
- **Yksirakenteinen:** Opiskelija vastaa kysymykseen, mutta käsittelee vain yhtä tai harvoja asian kannalta merkittäviä tekijöitä.
- **Monirakenteinen:** Opiskelija tarkastelee asiaa monista eri näkökulmista tai tuo esiin useita relevantteja seikkoja, mutta käsittelee niitä irrallisesti tunnistamatta niiden välistä yhteyttä.
- **Suhteutettu:** Opiskelija käsittelee asiaa monista näkökulmista ja osaa koota ne kokonaisuudeksi. Yhteys laajempaan kontekstiin puuttuu.
- **Jatkettu abstrahointi:** Kuten edellä, lisäksi opiskelija soveltaa tietoa uuteen yhteyteen (siirtovaikutus) laajentaen asian käsittelyä esimerkiksi tekemällä yleistyksiä, tarkastelemalla asiaa käsitteellisellä tasolla, tuomalla esiin erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja ja hypoteeseja tai pohtimalla asiaa omakohtaisesti.

* Structure of the Observed Learning Outcome; Biggs & Collins 1982; Biggs 1999; Biggs 2003)